

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор МНУ імені В. О. Сухомлинського

_____ В. Д. Будак

« ____ » _____ 2020 р.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

за спеціальністю *032 Історія та археологія*

галузі знань *03 Гуманітарні науки*

кваліфікація: *Бакалавр історії та археології*

Розглянуто та затверджено на засіданні

вченої ради

протокол № ____ від _____ 20__ р.

Освітня програма вводиться в дію

з _____ 20__ р.

наказ ректора № __ від _____ 20__ р.

Миколаїв 2020 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

1. Кафедра історії

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2020р.

Завідувач кафедри _____ / _____

Розробники:

1. Керівник проєктної групи (гарант ОП)

Нефьодов Дмитро Валерійович, доцент кафедри історії, доктор історичних наук
_____ « ____ » _____ 2020 р.

Члени проєктної групи:

2. *Хрящевська Людмила Михайлівна*, доцент кафедри історії, кандидат історичних наук
_____ « ____ » _____ 2020 р.

3. *Кузовков Володимир Володимирович*, старший викладач кафедри історії, кандидат історичних наук
_____ « ____ » _____ 2020 р.

2. Навчально-методична комісія факультету педагогіки та психології

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2020 р р.

Голова _____ / Чугуєва І.Є.

3. Вчена рада факультету педагогіки та психології

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2020 р р.

Голова _____ / Олексюк О.М.

4. Відділ ліцензування та акредитації

Керівник відділу _____ / Данік Н.В.

5. Проректор із науково-педагогічної роботи _____ / _____

6. Навчально-методична рада університету

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2020 р.

Голова _____ / Кузнецова О.А.

7. Вчена рада університету

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2020 р р.

Голова вченої ради _____ / Будак В.Д.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗОВНІШНЮ АПРОБАЦІЮ

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Науково-дослідницький центр «Лукомор'є» Охоронної археологічної служби України інституту археології НАН України (Горбенко К.В., директор) 2020 р.
2. Миколаївський обласний краєзнавчий музей (Чернявський В.В., к.і.н, заступник директора з наукової роботи) 2020 р.
3. Миколаївська загальноосвітня школа № 26 (Пастушкова І.С., директор) 2020 р.

При розробці проєкту Програми враховані вимоги:

Стандарт вищої освіти. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Галузь знань: 032 Гуманітарні науки, спеціальності 032 Історія та археологія.

Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти та науки України від 29.04.2020 р. № 575

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, По батькові керівника та членів проектної групи	Найменування посади	Найменування закладу, який закінчив викладач, (рік закінчення, спеціальність, кваліфікація згідно з документом про вищу освіту)	Науковий ступінь, шифр і найменування наукової спеціальності, тема дисертації, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно	Стаж науково- педагогічної та/або наукової роботи	Інформація про наукову діяльність (основні публікації за напрямом, науково-дослідній роботі, участь у конференціях і семінарах, робота з аспірантами та докторантами, керівництво науковою роботою студентів)	Відомості про підвищення кваліфікації викладача (найменування закладу, вид документа, тема, дата видачі, тривалість, кількість кредитів/годин)
Керівник проектної групи						
Нефьодов Дмитро Валерійович	Доцент кафедри історії Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського	Миколаївський державний університет імені В. О. Сухомлинського, 2010 р., спеціальність: Педагогіка і методика середньої освіти. Історія. Кваліфікація: Магістр педагогічної освіти, викладач історії	Доктор історичних наук, 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни, «Робітничий клас УРСР в повоєнне двадцятиріччя (1946– 1965 рр.): історіографія проблеми»	6 років	<p>Наукові публікації: WOS: 1. Nefyodov D. The Ukrainian SSR postwar working class (1946–1965) in the evaluation of the sovietology in the west. Східноєвропейський історичний вісник. Дрогобич: Гельветика, 2018. Вип. 7. С. 160–172. Web of science 2. Нефьодов Д. Українське робітництво повоєнного періоду (1946–1965 рр.) в історіописанні діаспори. Сторінки історії: Збірник наукових праць. Вип. 49. 2019. С. 179–190. Web of science</p> <p>Фахові: 1. Nefyodov D. Social structure of Ukrainian SSR postwar working class (1946–1965) as viewed by soviet scientists of the second half of the 1960s – early 1980s. Переяславський літопис: зб. наук. статей. Вип. 12 / [ред. колегія: Коцур В. П. (голов. ред.) та ін.]. Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 120–128. 2. Нефьодов Д. В. Соціалістичне змагання та рух за комуністичну працю в повоєнній Україні (1946–1965 рр.) в працях радянських дослідників другої половини 1960-х – першої половини 1980-х рр. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. Збірник наукових праць. Вип. 18. 2017. С. 65–70. (Index Copernicus) 3. Нефьодов Д. В. Підготовка кадрів та підвищення кваліфікації повоєнного робітництва УРСР (1946–1965 рр.) у працях радянських науковців другої половини 1960-х – першої половини 1980-х рр. Емінак: науковий щоквартальник. 2017. 3 (19) (липень–вересень). Т. 1. С. 87–91. (Index Copernicus) 4. Нефьодов Д. В. Радянська історична наука другої половини 1960-х – першої половини 1980-х рр. про культурно-технічний рівень повоєнного робітництва УРСР (1946–1965 рр.). Емінак: науковий щоквартальник. 2017. 4 (20) (жовтень–грудень). Т. 1. С. 112–115. (Index Copernicus) 5. Нефьодов Д. В. Висвітлення суспільно-політичної активності повоєнного робітництва УРСР (1946–1965 рр.) в радянській науковій літературі другої половини 1960-х – першої половини 1980-х рр. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. Збірник наукових праць. Вип. 19. 2017. С. 35–40. (Index Copernicus) 6. Нефьодов Д. В. Дослідження повоєнного робітництва УРСР (1946–</p>	<p>2016 р.: Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти Національної академії педагогічних наук України, Свідомство про підвищення кваліфікації СП 35830447/1000-16, «Викладач-тьютор, організатор дистанційного навчання університетів», 10.06.2016 р.</p> <p>2018 р.: захист докторської дисертації, Запорізький національний університет, диплом доктора наук №008224 від 05.03.2019 р.</p> <p>- «Проблеми та процес реформування освіти в галузі історичних наук в Україні та країнах ЄС». Cuiavian University in Wloclawek (Republic of Poland) (180 год., 6 кредитів). 13 липня – 21 серпня 2020 р. Куявський університет у Влоцлавеку, Польща.</p>

					<p>1965 рр.): становлення україноцентричної теоретико-концептуальної моделі проблеми. Інтелігенція і влада. Збірник наукових праць. Серія: Історія. Вип. 37. 2017. С. 107–123.</p> <p>7. Нефьодов Д. В. Перегляд радянських оцінок історії повоєнного робітництва УРСР (1946–1965 рр.) сучасною українською історіографією. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Історичні науки : збірник наукових праць / за ред. проф. Миколи Шитюка. № 2 (44), листопад 2017. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. С. 107–110.</p> <p>8. Нефьодов Д. В. Повоєнне робітництво УРСР (1946–1965 рр.) у сучасній російській історіографії. Емінак: науковий щоквартальник. 2018. № 1 (21) (січень–березень). Т. 2. С. 148–152.</p> <p>9. Нефьодов Д. В. The use of local lore materials at lessons of History of Ukraine in secondary general education institutions (Використання краєзнавчого матеріалу на уроках історії в закладах загальної середньої освіти). Intellectual Archive (Канада). 2020. Квітень–червень. С. 74-77. DOI: 10.32370/IA_2020_06_10</p>	
--	--	--	--	--	--	--

Члени проектної групи

<p>Хрящевська Людмила Михайлівна</p>	<p>доцент кафедри історії</p>	<p>Миколаївський державний педагогічний інститут ім. В. Г. Белінського, 1994 р., історія, вчитель історії</p>	<p>Кандидат історичних наук, 07.00.01 – історія України Тема дисертації: «Господарства німецьких колоністів Півдня України (кінець XVIII - початок XX ст.)» Доцент кафедри історіографії, джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін</p>	<p>18 років</p>	<p>Основні публікації за напрямом</p> <p>1. Соціальні наслідки міграцій сільського населення України в 1989-2001 роках // Емінак: науковий щоквартальник. – № 1(13). – (січень-березень). – Т. 2. –Київ-Миколаїв, 2016. - С. 69-74.</p> <p>2. Причини, динаміка еміграційних потоків з України та соціально-демографічна характеристика мігрантів у 90-х роках XX ст.. роках // Емінак: науковий щоквартальник. –№ 3(15). – (липень-вересень). – Т. 1. – Київ-Миколаїв, 2016. – С. 62-68.</p> <p>3. Демографічна криза та руйнація соціальної інфраструктури в українському селі у 1991-2001 роках // Емінак: науковий щоквартальник. –№ 1(17). – (січень-березень). – Т. 4. – Київ-Миколаїв, 2017. – С. 91-95.</p> <p>4. Динаміка й основні напрямки еміграційних потоків з України у 90-х рр.. XX ст.. // Емінак: науковий щоквартальник. –№ 3(19). – (липень-вересень). – Т. 3. – Київ-Миколаїв, 2017. – С. 90-95.</p> <p>5. Мовна структура та рівень урбанізації етнічних меншин в Україні наприкінці XX – на початку XXI ст. // Емінак: науковий щоквартальник. Київ-Миколаїв. 2018. – № 1 (21) (січень-березень). Т. 1. 159 с.</p> <p>6. Нормативно-правове забезпечення та проблеми соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів їх сімей // Емінак: науковий щоквартальник. Київ-Миколаїв. 2018. № 4 (24) (жовтень-грудень). Т. 2. – С. 87-91.</p> <p>7. Аналіз соціальної структури українського суспільства з початку 1990-х до кінця 2001 років // Гілея: науковий вісник. – К., 2019. Випуск 145.</p> <p>8. Етнонаціональна політика в період незалежності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Миколаїв: Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 208 с.</p> <p>9. Етнологія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. М. Хрящевська. – Електрон. дані. – Миколаїв: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 1 електрон. опт. диск (CD-</p>	<p>Національний університет кораблебудування імені Адмірала Макарова, кафедра соціально-гуманітарних дисциплін. Сертифікат № 13/1010-к/3.06.15. Тема: «Використання в навчальному процесі ВНЗ інтерактивних методів з застосуванням електронних засобів навчання». 30.06.2015 р.</p>
---	-------------------------------	---	---	-----------------	---	--

					<p>ROM); 12 см. – 220 с. ISBN 978-966-916-328-8</p> <p>Науково-дослідна робота <i>Виконавець НДР</i> «Комплексне дослідження археологічних пам'яток Нижнього Побужжя III тис. до н.е.–XV ст. (пам'яткоохоронний аспект)» (№0118U003394)</p> <p>Участь у конференціях і семінарах</p> <ol style="list-style-type: none"> Трудова міграція України: позитивні та негативні наслідки // Zbiór artykułtow naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Osiągnięcia naukowe, rozwój, propozycje» z okazji 200-lecia Uniwersytetu Warszawskiego» (29.09.2016-30.09.2016). - Warszawa: Wydawca: Sp.z.o.o. «Diamond trading tour», 2016. – 82 str. – С. 36-38. Етнічний вимір міграційних процесів: нелегальна імміграція в Україні // Zbiór raportow naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «European Scientific Conference. Theory. Practice». (30.07.2017-31.07.2017). – Warszawa: Wydawca: Sp.z.o.o. «Diamond trading tour», 2017. – 80 str. – С. 60-62. Проблемні питання соціального захисту учасників антитерористичної операції на території України // SCIENCE, RESEARCH, DEVELOPMENT #8 (НАУКА, ИССЛЕДОВАНИЯ, РАЗВИТИЕ.#8 - Berlin (Берлин). – Warszawa, 2018 – 68 str. – S. 32-36. Державні гарантії забезпечення та регулювання правового статусу учасників антитерористичної операції в Україні. Colloquium-journal №22 (46), 2019 Część 3 (Warszawa, Polska). S. 47-50. Демографічні наслідки урбанізації в Україні (за даними загальних переписів населення 1959-2001 рр.). Colloquium-journal №8 (60), 2020 Część 3 (Warszawa, Polska) - S. 12-16. <p>Керівництво науковою роботою студентів Керівник постійно діючого студентського наукового гуртка «Основні напрями по вивченню етнічної історії України». Підготовка студентів до участі у конференціях та публікація статей у збірниках наукових праць (щорічно).</p>	
Кузовков Володимир Володимирович	доцент кафедри історії	Донецький державний університет, 1999 р., історія, історик, викладач історії	Кандидат історичних наук, 07.00.02. – всесвітня історія, Тема дисертації: «Хозарський каганат у системі міжнародних відносин (VII-X ст.)»	18 років	<p>Основні публікації за напрямом</p> <ol style="list-style-type: none"> Візантія і Багдадський халіфат наприкінці IX – першій половині X ст. // Емінак: науковий шоквартальник. Київ-Миколаїв, 2017. № 2 (18) (квітень-червень). Том 2. С.39-43. (Index Copernicus) Конфесіональний фактор у відносинах Візантії та Хозарії у IX – X ст. // Емінак: науковий шоквартальник. Київ-Миколаїв, 2017. № 4 (20) (липень-вересень). Том 1. С. 47 – 52. (Index Copernicus) Італія та Візантія: до проблеми політичного статусу остготського королівства у 493 – 540 рр.//Емінак: науковий шоквартальник. Київ-Миколаїв, 2018. № 1 (21) (січень-березень). Том 1. С. 5 – 11. Візантійська дипломатія у відносинах з Іраном за часи правління Юстиніана I (527 - 565)//Емінак: науковий шоквартальник. Київ-Миколаїв, 2019. № 4 (28) (жовтень-грудень). С. 122 - 130 Візантійська дипломатія у творах Константина VII Багрянородного // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Історичні науки: сб. наук. праць. № 1(47), червень 2019. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2019. С. 57 – 62. Історія Степового Побужжя: від найдавніших часів до кінця XVIII століття. Навчальний посібник – Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим, 	Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, кафедра соціально-гуманітарних дисциплін. Сертифікат № 11/805-к/13.05.15

				<p>2019. – 248 с. (Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (протокол № 6 від 28.10.2019 р.)</p> <p>Науково-дослідна робота <i>Виконавець НДР</i> «Комплексне дослідження археологічних пам'яток Нижнього Побужжя III тис. до н.е.–XV ст. (пам'яткоохоронний аспект)» (№0118U003394)</p> <p>Участь у конференціях і семінарах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аркасівські читання. Україна в контексті історичного розвитку Східної Європи. VI міжнародна науково-практична конференція, 17-18 квітня 2015 р., Миколаїв 2. Аркасівські читання. VI міжнародна науково-практична конференція, 15-16 квітня 2016 р., Миколаїв 3. III Всеукраїнська науково-практична конференція «Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний аспект» (Присвячена 25 річниці незалежності України), 22 квітня 2016 р., Миколаїв 4. Історичні мідраші Північного Причорномор'я, 19-21 квітня 2016 р., Миколаїв 5. Аркасівські читання: історичні дослідження на сучасному етапі розвитку гуманітарної науки: VII міжнародна науково-практична конференція, 26 квітня 2017 р., Миколаїв <p>Керівництво науковою роботою студентів Підготовка студентів до участі у конференціях та публікація статей у збірниках наукових праць (щорічно)</p>	
--	--	--	--	--	--

1. Профіль освітньої програми
«Історія та археологія»
 зі спеціальності 032 Історія та археологія

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського Факультет педагогіки та психології Кафедра історії
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр історії та археології
Офіційна назва освітньої програми	Історія та археологія
Тип програми	Освітньо-професійна
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки і 10 місяців.
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія. Україна. Сертифікат: НД № 1597073. Термін дії сертифіката до 1 липня 2025 р.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, QF-LLL– 7 рівень, FQ-EHEA– перший цикл.
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	до 1 липня 2025 р.
Інтернет - адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://mdu.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка фахівців у сфері історії та археології, які володіють базовими теоретико-методологічними знаннями, методами вивчення та інтерпретації історичного минулого, здатні застосовувати їх під час самостійної наукової та освітньої діяльності, виконання завдань у сфері історичної науки і освіти, дослідницької та інноваційної діяльності.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань <i>03 Гуманітарні науки</i> ; Спеціальність <i>032 Історія та археологія</i> Предметна область: система знань про історичне минуле України та людства, причино-наслідковий зв'язок історичних подій і процесів, тенденції історичного поступу та закономірності функціонування людського суспільства, особливості формування й побутування історико-культурної спадщини.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, що має прикладну орієнтацію, спрямована на оволодіння фундаментальними знаннями з історії та археології, навичками наукового дослідження. Спрямована на глибоку спеціальну підготовку науковців, працівників державних установ та громадських організацій, ініціативних фахівців, здатних генерувати нові ідеї та знання на базі сучасних досягнень історичної науки, готових до безперервного і актуального навчання в галузі історії та археології.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна вища освіта в галузі гуманітарних наук за спеціальністю «Історія та археологія».

	Ключові слова: вища освіта, бакалавр, історія України, археологія, світова історія.
Особливості програми	Студенти можуть робити акцент або на історію України, всесвітню історію, етнологію або ж на археологію, історіографію та спеціальні історичні дисципліни (за рахунок блоку дисциплін вільного вибору студента).
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Бакалавр історії та археології може працювати в науковій, організаційно-управлінській та освітній галузях; на викладацьких та інших посадах у закладах загальної середньої освіти, ВНЗ 1-2 рівнів акредитації (за наявності в освітній програмі циклу психолого-педагогічних та методичних дисциплін і проходження відповідних практик); в органах державної влади і місцевого самоврядування; в аналітично-інформаційних інституціях; у друкованих та електронних засобах масової інформації, PR-технологіях; у соціальних і культурних закладах, громадських організаціях, партіях тощо. Відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010, зокрема, може працювати: 2443.2 – історик, історик (економіка), історик (політика), історик (суспільні відносини), консультант з питань історії; 2431.2 – архівіст, експерт з комплектування музейного та виставочного фонду, зберігач експонатів, зберігач фондів; 2441.1 – антрополог; 2442.2 – археограф, археолог, етнолог, палеограф; 2320 – вчитель-стажист середнього навчально-виховного закладу.
Подальше навчання	Можливість продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практику, навчання на основі досліджень тощо. Викладання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, семінарських занять. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-Learning (навчання за допомогою Інтернету і мультимедіа) за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова проектна робота.
Оцінювання	Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною рейтинговою системою у відповідності до «Положення МНУ імені В.О. Сухомлинського про оцінювання знань студентів». Письмові та усні екзамени, есе, презентації, захист звітів із практики, захист курсових робіт, атестаційний іспит з історії та археології.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає

	застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-9. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК-10. Здатність працювати в команді.</p>
Спеціальні компетентності спеціальності (СК)	<p>СК-1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.</p> <p>СК-2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.</p> <p>СК-3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.</p> <p>СК-4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.</p> <p>СК-5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).</p> <p>СК-6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.</p>

	<p>СК-7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.</p> <p>СК-8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.</p> <p>СК-9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анутовати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.</p> <p>СК-10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.</p> <p>СК-11. Здатність здійснювати та організувати археологічну діяльність.</p> <p>СК-12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН-1 Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.</p> <p>ПРН-2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.</p> <p>ПРН-3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.</p> <p>ПРН-4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.</p> <p>ПРН-5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.</p> <p>ПРН-6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.</p> <p>ПРН-7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.</p> <p>ПРН-8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.</p> <p>ПРН-9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.</p> <p>ПРН-10. Застосовувати сучасні методики у процесі</p>

	<p>популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.</p> <p>ПРН-11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.</p> <p>ПРН-12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.</p> <p>ПРН-13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.</p> <p>ПРН-14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>До реалізації освітньої програми залучений професорсько-викладацький склад кафедри історії факультету педагогіки та психології.</p> <p>До викладання окремих дисциплін відповідно до їх компетенції та досвіду залучений професорсько-викладацький склад інших кафедр МНУ імені В. О. Сухомлинського.</p> <p>Практико-орієнтований характер освітньої програми передбачає широку участь фахівців-практиків, що відповідають напряму програми.</p> <p>Керівник групи забезпечення та викладацький склад, який забезпечує її реалізацію, відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення навчальних приміщень та соціальна інфраструктура університету в повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним умовам. В освітньому процесі використовується для проведення лекцій мультимедійне обладнання, для практичних занять обладнання лабораторій і спеціалізованих кабінетів археології та етнології, а також комп'ютерних класів.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Достатнє для забезпечення освітнього процесу у відповідності з освітньо-професійною програмою «Історія та археологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:</p> <p>офіційний сайт МНУ http://mdu.edu.ua; необмежений доступ до мережі Інтернет; наукова бібліотека, читальні зали; віртуальне навчальне середовище Moodle; корпоративна пошта; навчальні та робочі плани; графіки навчального процесу; навчально-методичні комплекси дисциплін; навчальні та робочі програми дисциплін; дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; програми практик; методичні вказівки щодо виконання курсових робіт; критерії оцінювання рівня підготовки; пакети</p>

	комплексних контрольних робіт.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Здійснюється в рамках українського освітнього законодавства
Міжнародна кредитна мобільність	Міжнародна академічна мобільність здійснюється відповідно до міжнародних угод, укладених між Миколаївським національним університетом імені В. О. Сухомлинського та університетами-партнерами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	В межах ліцензійного обсягу спеціальності згідно з правилами прийому та навчальними планами, розробленими для іноземців. Наказ МОН № 661-л від 24.05.14.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота тощо)	Кількість кредитів	Семестр	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4	5
I. ОBOB'ЯЗKOBA ЧACТИHA				
1.1. HАBЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ				
OK. 01	Українська мова за професійним спрямуванням	3	1	залік
OK. 02	Університетські студії	3	1	залік
OK. 03	Теорія та практика наукових досліджень	3	2	залік
OK. 04	Філософія	3	3	залік
OK. 05	Іноземна мова	12	1-4	залік
OK. 06	Іноземна мова за професійним спрямуванням	12	5-8	залік
OK. 07	Оздоровчі технології	12	1-4	залік
OK. 08	Соціально-політичні та країнознавчі студії	3	5	залік
OK. 09	Сучасні інформаційні технології в професійній діяльності	3	6	іспит
Всього за цикл 1.1.		54		
1.2. HАBЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ СПЕЦІАЛЬНОЇ (ФАХОВОЇ) ПІДГОТОВКИ				
OK. 10	Психологія (загальна та вікова)	5	1	іспит
OK. 11	Педагогіка (загальна та історія педагогіки)	5	2	іспит
OK. 12	Інклюзивна освіта	3	3	залік
OK. 13	Методика виховної роботи	3	4	залік
OK. 14	Історія релігії та церкви України	3	5	залік
OK. 15	Археологія	3	1	іспит
OK. 16	Етнологія	3	2	іспит
OK. 17	Спеціальні історичні дисципліни та джерелознавство	5	3	залік
OK. 18	Історія стародавнього світу та античності	5	1	залік
OK. 19	Історія середніх віків	5	3	іспит
OK. 20	Історія країн Західної Європи та Америки	5	7	іспит
OK. 21	Історія країн Східної Європи	3	8	залік
OK. 22	Історія країн Азії та Африки	5	8	іспит
OK. 23	Історія України	16	4-6,8	залік, іспит
OK. 24	Теорія та методика навчання історії	3	5	іспит
OK. 25	Правові студії	3	3	іспит
OK. 26	Музеєзнавство та охорона культурної спадщини	5	4	іспит
OK. 27	Джерела з історії України та архівна справа	5	5	іспит
OK. 28	Методологія історичної науки	3	6	залік
OK. 29	Історична регіоналістика	3	7	іспит
OK. 30	Методика роботи з історичними джерелами	5	7	залік
Всього за цикл 1.2.		96		
1.3. КУРСОВІ РОБОТИ				
OK.31	Курсова робота з історії	3	6	залік
OK.32	Курсова робота спеціальних історичних дисциплін	3	7	залік
Всього за цикл 1.3.		6		

1.4. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА				
ОК. 33	Археологічна виробнича практика (польова)	3	2	залік
ОК. 34	Етнографічно-краєзнавча навчальна практика	3	4	залік
ОК. 35	Археологічна навчальна практика (камеральна)	3	5	залік
ОК. 36	Архівна навчальна практика	3	6	залік
ОК. 37	Музейна навчальна практика	6	7	залік
ОК. 38	Педагогічна виробнича практика	6	8	залік
Всього за цикл 1.4.		24		
ВСЬОГО ЗА ЧАСТИНОЮ 1				
2. ВИБІРКОВА ЧАСТИНА				
2.1. НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ				
ВБ.1.1	Вибіркова дисципліна 1.1.	5	1	залік
ВБ.1.2	Вибіркова дисципліна 1.2.	5	2	залік
ВБ.1.3	Вибіркова дисципліна 1.3.	5	2	залік
ВБ.1.4	Вибіркова дисципліна 1.4.	5	3	залік
ВБ.1.5	Вибіркова дисципліна 1.5.	5	4	залік
ВБ.1.6	Вибіркова дисципліна 1.6.	5	4	залік
Всього за цикл 2.1.		30		
2.2. НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ СПЕЦІАЛЬНОЇ (ФАХОВОЇ) ПІДГОТОВКИ				
ВБ.2.1	Вибіркова дисципліна 2.1.	5	5	залік
ВБ.2.2	Вибіркова дисципліна 2.2.	5	6	залік
ВБ.2.3	Вибіркова дисципліна 2.3.	5	6	залік
ВБ.2.4	Вибіркова дисципліна 2.4.	5	7	залік
ВБ.2.5	Вибіркова дисципліна 2.5.	5	8	залік
ВБ.2.6	Вибіркова дисципліна 2.6.	5	8	залік
Всього за цикл 2.2.		30		
ВСЬОГО ЗА ЧАСТИНОЮ 2		60		
ВСЬОГО ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ		240		

2.2. Структурно-логічна схема ОП

I курс		II курс		III курс		IV курс		Атестаційний іспит з історії та археології
семестри		семестри		семестри		семестри		
1	2	3	4	5	6	7	8	
OK.01	OK.03 →	OK.04						
OK.02		OK.25						
OK.05 →	OK.05 →	OK.05 →	OK.05 →	OK.06 →	OK.06 →	OK.06 →	OK.06	
OK.07	OK.07	OK.07	OK.07	OK.08	OK.09	OK.29		
OK.10 →	OK.11 →	OK.12 →	OK.13 →	OK.24				
OK.15 →	OK.16 →	OK.17 →		OK.14				OK.21
OK.18		OK.19						OK.22
			OK.23 →	OK.23 →	OK.23 →			OK.23
			OK.26 →	OK.27 →	OK.28 →	OK.30		
						OK.31	OK.32	
	OK.33 →	OK.34 →	OK.35 →	OK.36 →	OK.37 →	OK.38		

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 032 «Історія та археологія» здійснюється у формі атестаційного іспиту з історії та археології та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження здобувачу вищої освіти ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: *Бакалавр історії та археології*.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

